

SZOMBAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben ledolgozott: 72 korona
 Egész évre: 72 korona
 Nyugdíjra: 18 korona
 Egész évre: 84 korona
 Nyugdíjra: 21 korona
 Egyes száma ára 30 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG, ÉS KIADÓHIVATAL
 Nagybánya, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kizárólag orsz. Előfizetők és hirdetői
 szolgálatára nem vállalkozik. Kiszámlázható külföldi

Wilson elnök távirata a Magyar Nemzeti Tanácshoz.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Magyar Nemzeti Tanács a következő táviratot kapta az Egyesült Államok berni információs irodája útján Wilsontól, az Egyesült Államok elnökétől:

A Magyar Nemzeti Tanács Elnökségének Magyarország.

Felhívás az Ausztria és Magyarország nemzeteit alkotó népekhez, akik felszabadultak az osztrák-magyar császárság igája alól.

— Engedjék meg nekem, hogy mint legőszintébb barátjuk, a legnagyobb szeretettel tolmácsolva elmondjam önöknek, hogy a szabadság minden barátjának a világon és főként önöknek kötelességük, hogy segítsék a világ felszabadult népeit és az igazi szabadságot megalapozzák. Reméljük és elvárjuk, hogy úgy a vezető férfiak, mint a most felszabadult népek megtesznek mindent, hogy a folyamatban levő válságos átalakulás rendben, mérséklettel és ugyanazon jó indulattal mint amilyen határozottsággal menjen végbe. Reméljük és elvárjuk, hogy minden erőszakosságot és kegyetlenséget elkerüljenek, hogy semmiféle embertelen cselekmény az újjászervezés történetéhez nem fog tapadni.

Meg vagyunk róla győződve, hogy ilyen cselekmények csak ártanak az eredménynek, hogy veszélyeztetnék vele azon dolgokat, amelyekért mindnyájan küzdünk. Az önök barátai tehát felkérjük önöket egész bizalommal, hogy nyomjanak el minden erőszakos visszaélést, amely késleltethetné a szabadságuk közeledését.

WILSON.

A Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Hock János a kormányval egyetértésben elhatározta, hogy még ma válaszol Wilson elnök táviratára.

A wilsoni elvek és Magyarország.

A népek önrendelkezési jogát a magyar népkormány hatalomra jutásának pillanatában elismerte. Károlyi Mihály és a vele egyúton haladó politikusok már a forradalom előtt sűrűn hangoztatták a Wilson elvek elfogadását, amint pedig felelősek lettek az ország ügyeinek intézésében, azonnal újból kinyilatkoztatták, hogy minden szabad nemzettel barátságban, megértésben akarunk élni. Ez az egész ország óhaja is.

A szomszéd kis államok azonban, amelyek néhány órája, hogy megszülettek — nem ilyen loyálisak. Sőt nyíltan agitálnak, szervezkednek, hogy Magyarország ezeréves testéből kiszakítsanak egy-egy darabot. Lehet, hogy a gyors siker mámorra szállotta meg őket és most megrészegülve ütni akarnak egyet rajtunk, akik az öröm borát pohárba öntöttük nekik, hogy kényelmesebben megihassák.

Alig mulik el nap, hogy újabb követelők, fenyegetők ne lépnének fel a világ fülébe ordítani, hogy ezt meg ezt akarjuk elvenni Magyarországtól. És valamennyi wilsoni elvek alapján

állónak jelenti ki magát. Azonban könnyű belelátni a kártyájukba. A 48-iki forradalom gyönyörű gyümölcsét ugyanazok taposták sárba, akik most fenyegetőznek és követelőznek, csak hogy akkor még nem állottak wilsoni alapon.

A magyar népkormány elnöke Károlyi Mihály a magyar béke delegációval Belgrádban tárgyal az entente főparancsnokkal. A tárgyalás folyamán felmerült és magyar területen a magyar adminisztrációt veszélyeztető feltételt nem fogadták el, mert sértette az önálló magyar állam függetlenségét.

Az entente a fegyverszünet feltételeivel elismeri az önálló magyar államot, tehát el kell ismernie és támogatnia kell minden nemzeti törekvésében is, ha azt akarja, hogy jóakarátában megbizzunk.

A fegyverszüneti szerződést a kritikus pont elhagyása után sem irták alá a béke delegátusok és nem is fogják aláírni addig, amíg az entente a béketárgyaláson nem garantálja a magyar állam mai határait, Horvát-Szlavonországot kivéve.

Ezt vártuk a népkormánytól. A magyar népkormány, amelyet Magyarország dolgozó, vérző népe emelt a legnagyobb hatalomra, nem tehetett másképen. Magyarország területe sértethetetlen, abból egy négyzet métert sem adunk oda senkinek.

Lehet, hogy az entente ezt a kikötést nem fogadja el, akkor önmagával kerül szembe és újra fellángol a harci tűz.

Isten óvja ettől Magyarországot, de ha másképen nem lehet, fegyverrel fogjuk megvédeni határainkat.

Az események egyébként hű kópiai a 48-iki eseményeknek. Akkor is ránk jöttek mindnyájan, de akkor sem érték el semmit. Magyarország megmaradt egydarabban, mert meg kellett maradnia. Most is így lesz.

Jöhet bármi, nagyobb és véresebb tragédia hősei már nem lehetünk. Ezer év óta nem tettünk egyebet, mint mindig verejtékeztünk, vért izzadtunk. Most is csak az következhetik, ha a győzők elvakultan törnek ránk és mások bűneiért még jobban meg akarnak büntetni bennünket.

Ha kell, megvédjük határainkat, Magyarország határát, mint ahogy meg-

védjük az Isonzót, Galiciát és Elszászt.

De nem akarunk már harcot. Békét akarunk, testvériséget. Pihenni akarunk, nyugodtan élni annyi évszázad küzdelme után. Kitért karokkal közelünk feléjük, nyugat, észak, kelet és dél Európa felé, hogy szívükre öleljük őket mind, akik szabadok és boldogok és akiknek a szívében a mi

nagy szeretetünknek csak egy milliomod része él.

Lássák meg már, hogy ezer sebvérzik a testünkön. Lássák meg, ifogyvérzünk, vérzünk, mint egy elhagyott sebesült, akit ellenség, jóbarát is ott hagyott a szántóföld sarában. Vegyék észre ezt a győztesek és ne legyenek hasonlatosak azokhoz, akik az ájult katonát fosztják ki minden kincsétől.

Károlyi és Jászi Belgrádban tárgyalnak D'Esperay tábornokkal.

A francia főparancsnok végre megérkezett Belgrádba s tárgyalásba bocsátkozott a magyar meghatalmazottakkal. A kormány emlékiratát nyújtották át legelőbb s ebben emberséget és erkölcsi támogatást kértek, mert a győzelmes forradalom után már nem a régi monarchia, hanem egy új, most éledő állam kezd tárgyalást az antanttal. Kértük a memorandumban a diplomáciai viszony helyreállítását és az országnak szénvel való ellátását. A nemzetiségi kérdések tárgyalását az általános békekonferencián kívánjuk rendezni.

A fegyverszünet első pontja a kiűritendő terület határát jelöli meg:

a Szamos, Beszterce, Marosvásárhely, a Maros Tiszába folyásáig, Szabadka, Pécs és a Duna folyása egész Horvát Szlavonország határáig. Ez a tulajdonképeni demarkációs vonal a magyar adminisztráció meghagyásával.

A 2. pont a teljes demobilizálást írja elő. Hat gyalog és két lovashadosztályt hagy meg számunkra a belső rend fenntartására.

A 3. pont kiköti, hogy az entente seregei megszállnak Magyarországon minden stratégiai fontos pontot.

A 4. pont a vasutak kérdését szabályozza.

Az 5. pont a dunai flottilla sorsáról intézkedik.

A 6. pont a szerbiai vasuti hálózat helyreállításáról szól.

A 7. pont a szerbiai távirat- és telefonhálózat rendbehozásáról.

A 8. pont a közlekedési eszközök rendelkezésre bocsátását köti ki.

A 9. pont a fegyverletételre, a fegyverek összegyűjtésére vonatkozik.

A 10. pont a hadifoglyok és internáltak hazavitelét szabályozza.

A 11. pont a német fegyverletétel módjait szabja meg.

A 12. pont a rekvirálások ügyét rendez.

A 13. pont a dunai uszó aknák eltávolításáról intézkedik.

A 14. pont a Magyarországon levő

posta, táviró és telefon telepeket a szövetségesek ellenőrzése alá helyezi.

A 15. pont szerint a szövetségesek at-tasékat küldhetnek a magyar miniszteriumok mellé, különösen a közlekedés ellenőrzésére saját csapataink szempontjából.

A 16. pont meghagyja, hogy

Németországgal minden viszonyt szakítsunk meg.

A 17. pont határozottan és világosan elismeri, hogy a magyar állam belső igazgatásába az entente hatóságok nem avatkozhatnak bele.

A 18. pont elrendeli az ellenségeskedés

beszüntetését, mielőtt a fegyverszüneti szerződést aláírják.

A kormány delegátusai átvéve a pontokat, szót emeltek a magyar állam határainak épségben tartásáért.

Végül izgatott vita után elküldték az antant hatalmaknak a következő táviratot a francia főparancsnok utján:

A magyar állam kiküldöttei elvben elfogadják azokat a fegyverletelési feltételeket, amelyek analógok az olasz fronton elfogadottakkal. A szerződést azonban a magyar kormány képviselői csak abban az esetben írják alá, ha az entente

a béketárgyaláson biztosítja a magyar állam mai határait

Horvát-Szlavon országot nem értve bele, minden idegen támadással szemben, történjék az akár

német, akár cseh, akár román, akár délszláv részről.

A béketárgyalásokig a magyar állam egész területén a

kormányzást a magyar állam gyakorolja testvéri egyetértésben a magyar, román, szerb, tót és német nemzeti tanácsokkal.

Ezen feltétel teljesítése nélkül

a magyar kormány nem érez magában elég erkölcsi erőt, hogy a szerződést aláírja.

Biharmegye és Nagyvárad város közlekedése csőd előtt.

Nagyvárad városa, mint ismeretes, lefoglalta a város területén levő összes liszt-készletet, tehát a malmokét is, amely azonban Biharvármegyéé. Megeshetik tehát, hogy a vármegye liszt nélkül marad.

Szeghő József, a Háditermény főnöke tegnap azzal a javaslattal fordult a vármegyéhez, hogy a vármegye és a város harmonikus, együttes eljárásban állapodjanak meg a gabona, liszt és hüvelyes vetemények szétosztására.

Közös érdek a szükségletet biztosítani, mert ha csak a vármegye lesz ellátva, akkor azt megsínyli a város s hacsak a város kap mindent, baj lesz a megyében. Ha nem találunk *modus vivendi*-t, nem lehet fenntartani az élelmezési rendet és *csődöt mond a közlekedés.*

Az tehát a javaslata, hogy a megyei Nemzeti Tanács és a városi Nemzeti Ta-

nács közös örséget szervezzenek, amely az élelmezés forrásánál, a falvakban vigyáz a gabouára, lisztre s hüvelyes veteményekre, őrzi azt az elpusztítástól s egyenletesen osztja ki a megyében és a városban, viszont a városi készlet is közös lesz. A városban könnyű a helyzet, ott egy egység van, nehéz a megyében, ahol 490 a falu.

Elek Móríc közlelmezési előadó és Gyöngyössi István dr vármegyei főügyész az előterjesztést elismeréssel hallgatták meg s azonnal előterjesztették az alispánnak s a Nemzeti Tanácsnak, valamint a városnak. Bizonyos, hogy valami közös megoldási módot kell találni a megye és a város érdekei között.

Két millió kölcsönt vesz fel a város.

A pótagok kiadásának megszorítása.

Pár nap óta Nagyvárad város tanácsa valóságos permanenciában van; naponként délelőtt és délután tart üléseket.

A tegnap délutáni ülésén elvi jelentőségű határozatot hozott a tanács.

A nagy átalakulással óriási kiadások nehezedenek a városi pénztárra, amely nem képes a gyors egymásutánban felmerülő kiadások fedezésére.

Például intézkedtek a katonaság kiadásainak fedezésére, amelyre pénzt nem utaltak még ki az állampénztárból s így a városnak kell egyelőre fedezni a kiadásokat. Tegnap erre a célra sürgősen 12000 koronát utalt ki a város tanácsa.

A tanácsülés elhatározta, hogy a kiadások fedezésére *kétfélmillió korona folyószámlakölcsönt vesz fel a város a helybeli pénzügyintézetektől.*

Mivel pedig a pénzre azonnal szüksége van a városnak, mellőzve a közgyűlés és a belügyminiszter előleges jóváhagyását, megbízták, illetve felhatalmazták Rimler Károly polgármestert, hogy azonnal lépjen érintkezésbe a pénzügyintézetekkel s rögtön vegye fel a kétfélmillió korona folyószámlakölcsönt.

Az összeg felvételét a csütörtöki közgyűlésen bejelenti a tanács a város törvényhatóságának.

Fontos határozatot hozott a tanács a város közönségének közlelmezése tárgyában. Kimondták, hogy a jelenlegi nehéz közlelmezési viszonyok folytán a legszükségesebb élelmicikkeket csak a város árusítsa továbbra is; azon élelmicikkeknél, amelyek utóbb a kereskedők közbejöttével osztattak szét, egyrészt szintén a város fogja árusítani. Pótagok elvből nem adhatnak ki, csak rendkívüli s ritka esetekben. És pedig: 1. betegeknek, 2. a harctérről hazajött kerseret nélküli katonáknak, 3. nehéz testi munkát végző egyéneknek. A pótagok csak igen kis adagok lehetnek.

A pótagok iránti jelentkezéseket Antal Sándor, a közlelmezési ügyosztály tisztviselője veszi fel s azok megadása vagy megtagadása felett Lukács Ödön főjegyző dönt.

Károlyi miniszterelnök visszaérkezett Budapestre.

A belgrádi tárgyalások befejezése. A belgrádi ut a béke első nyert csatája.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Miután az antant főparancsnok megígérte a magyar delegátusok táviratának haladéktalan továbbítását, Károlyiék átvették a fegyverszüneti konvencióknak kijavított példányát, amelyből már hiányzott a 17 pontban kifogásolt passzus. Ezután megtörtént a bucsuzás.

Károlyi és kísérete éjjel fél 1 órakor a Millenium személyszállító hajón elhagyta Belgrádot, hátra hagyva Styeli Valer századost egy francia tolmáccsal, hogy az összeköttetést az antant és Magyarország között továbbra is fenn maradjon.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Károlyi miniszterelnök ma délután fél 4 óra kor Belgrádból visszaérkezett Budapestre. A miniszterelnök mintegy fél óra hosszág vá-

rakozott a Ferencvárosi pályaudvaron, míg az autó megérkezett.

Károlyi első utja a miniszterelnökségre vezetett, ahonnan nyomban telefonon értesítette a kormány tagjait megérkezéséről és kérte őket, hogy a palotában üljenek össze minisztertanácsra.

A miniszterelnök igen jó hangulatban van, utja eredményével megvan elégedve és az a meggyőződése, hogy az adott helyzetben a belgrádi misszió utja a béke első nyert csatája. A jelenlegi nehéz külpolitikai helyzet dacára reméli, hogy minden ami most történik csak ideiglenes jelentőségű, mert Magyarország sorsa a béketárgyalások asztalánál fog eldőlni, ahol a meg egyezései béke hívei lognak ülni.

A szerbek bevonultak Ujvidékre.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) Ujvidékről jelentik: Ma délután szerb csapatok vonultak be Péterváradra, majd kisebb, utóbb nagyobb járőrök átjöttek Ujvidékre. A lakosság nagy örömmel fogadta a szerb katonákat. A városban lévő német katonák a szerbek elől kivonultak.

A boszniai néptanács proklamálta Boszniának Jugoszlaviához való csatlakozását.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Sarajevóban valamennyi párt részvételével megalakították a boszniai néptanácsot, amelynek elnöke Sola ismert bosnyák politikus lett. Serkotics vezérezredes felajánlotta szolgálatait a néptanácsnak. A néptanács 9 tagu kormányra ruházta a végrehajtó hatalmat, amely azonnal proklamálta Boszniának Jugoszlaviához való csatlakozását.

A berlini telefon és vasuti forgalmat elzárták.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Ma éjjel elzárták a berlini interurban telefon forgalmat, a vasuti közlekedés is teljesen megszűnt Berlinből és Berlinbe. Az intézkedés oka ismeretlen.

A Habsburg-dinasztia valamennyi tagja elhagyta a monarkia területét.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Habsburg-dinasztia szerdán és csütörtökön tartott tanácskozásai alkalmával elhatározta, hogy valamennyi tagja elhagyja a volt osztrák-magyar monarkia területét.

József főherceget is felhívták, hogy csatlakozzék a határozathoz. József főherceg azonban telefonon közölte, hogy már letette az esküt a Magyar Nemzeti Tanácsnak és minden körülmények között Budapesten marad egész családjával együtt.

A csehek a tót vármegyék katonai megszállását kérik az antanttól.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Secoló párisi levelezője jelenti, hogy a cseh-szlovák kormány külügyminisztere, dr Benes felkérte az antant államokat, hogy Magyarország tót részeit katonailag szállják meg, mert ily módon Triest közvetlen kapcsolatban lenne Prágával s Magyarország teljesen el lenne vágva Németországtól.

A szociáldemokraták ujabb ultimátuma.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A szociáldemokrata pártvezetőség a birodalmi kancellárhoz újabb ultimátumot intézett, amelyben a következő követeléseket állítják fel:

1. A ma betiltott gyűléseknek engedélyezése.
2. A rendőrség, katonaság a legmészebbmenő higgadtságra utasítandó.
3. A császár és trónörökös visszalépése péntek délutánig.
4. A szocialistáknak a kormányra gyakorolt befolyása erősítendő.
5. A porosz hadügyminiszterium átszervezése.

Ha ezen pontokat péntek estig nem fogadják el, a szociáldemokraták újabb lépéseket fognak tenni.

A csehek megkezdték a magyar területek átvételét.

Budapest, nov. 8. (Saját tudósítónktól.) Nyitráról jelentik: Szokol pozsonygyei községben a cseh-szlovák állam nevében dr Okányi átvette a közigazgatást. A magyar kormány tiltakozást jelentett be a prágai kormánynál amiatt, hogy a béketárgyalások előtt területén imperialista célokkal hódító munkát hajtanak végre.

A cseh Nemzeti Tanács megszállta Szokolca várost, továbbá a holicsi, sze-

nicei, vágújhelyi, nuavei és pöstyéni járásokat. Az alispán a csehek terjeszkedéséről részletes jelentést tett a belügyminiszternek.

A Mackensen hadsereg megszállta a Duna délmagyarországi vonalat.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) A Temesvári Hírlap illetékes helyen arról értesül, hogy a Duna délmagyarországi vonalat Báziaától Pancsováig német katonaság szállta meg. A megszálló német hadsereg több hadtestből áll. Ezen hadsereg azon csapatokból áll, amelyek Romániából, Szerbiából és Albániából jöttek vissza. A németek saját elhatározásukból cselekednek, — Mackensen tábornok állítólag kijelentette, hogy Magyarország semmiféle fegyverszüneti vagy béke megállapodását nem hajlandó respektálni, mert ő itt is Németország határait védi.

Az antant-német fegyverszüneti tárgyalások.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: A fegyverszünet átvételével kiküldött bizottság tegnap este a kijelölt vonal elé érkezett.

Berlinből jelentik: A fegyverszünet megkötésére kiküldött bizottság tegnap késő este érkezett a megjelölt helyre. Valószínűnek tartják, hogy a fegyverszünet feltételeit ma reggel közölték a küldöttséggel. Ha tárgyalásokra szükség lesz, akkor valószínűleg hosszabb idő fog eltelni a feltételek közléstélig.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Foch tábornok ma reggel fogadta a fegyverszünet feltételeinek átvételére kijelölt német bizottságot.

Budapest, november 8. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Hire jár, hogy a német meghatalmazottak a fegyverszünet feltételeit elfogadták.

Szabadlábón.

Berinkei Dénes dr az új igazságügyminiszter rendeletet küldött a nagyváradi királyi ügyészség vezetőjéhez, amelyben azon foglyok szabadonbocsátását elrendeli, akik a közbiztonságnak nincsenek veszedelmére. — Thury Endre dr vezető királyi ügyész e rendelet folytán 80 rabot bocsátott szabadon. A szabadlábórahelyezettek előtt még tegnap megnyílt a fogház kapuja, csak néhányan maradtak benn, akiknek hiányzik a ruhája és lábbelije, de ezek is rövidesen eltávoznak a tüdővésszel fertőzött öreg házból.

Igy került ki a fogházból Strasszer Aladorné, aki a sajtóirodában dolgozott dicséretreméltó szorgalommal. Kijött Márkus Bernát is, aki kedélyét nem vesztette el, mert dolgozott. Seprűt kötött nagy művészettel. És még sok fogoly.

Helyükbe katonák kerültek, az utóbb napokban előfordult zavargások tettesei, akik katonai bíróságok hiányában ide szorultak. A fogház nemsokára tele lesz ezekkel a rabokkal és gyujtogatókkal.

A megyei Nemzeti Tanács kiáltványa.

A megyei Nemzeti Tanács magyar és román nyelvű felhívása a következőket tartalmazza:

Polgártársak!

Biharvármegye Nemzeti Tanácsa megalkulása alkalmából hazafiúi meleg üdvözlését küldi a vármegye közönségének és felhívja az összes községeket, hogy mindenütt alakítsák meg a Néptanácsot.

A falusi néptanács a megyei Nemzeti Tanácsnak alárendelt szervezete, amelyet a lakosság számában, úgy hogy minden ezer lakosra legalább 20 tag választása essék.

A néptanács kötelessége, hogy a községi közigazgatás minden ágát ellenőrizze és vigyázzon arra, hogy a község vezetői mindent úgy intézzenek, mint azt a nép érdeke kívánja, mert nem a nép van a vezetőkért, hanem a vezetők vannak a népért.

A néptanács több tagból állván, nem tud minden tagja mindig ott lenni az előjáróság ülésén, ezért szükséges, hogy a maga kebeléből egy végrehajtó-bizottságot is válasszon, amely annyi tagból álljon, mint az előjáróság. A végrehajtó-bizottság kötelessége az előjáróság és a jegyző működését ellenőrizni és ha azt tapasztalják, hogy nem a nép javára dolgoznak, azonnal jelentse be a megyei Nemzeti Tanácsnak, amely a legsürgősebben fog intézkedni, hogy a panaszok orvosoltassanak.

A végrehajtó-bizottság egyik fő feladata a közrend fentartása, mert e nélkül a szabad, független, demokratikus Magyarországot megteremteni nem tudjuk.

Minden községben szervezni kell tehát nemzetőrséget, ezt be kell jelenteni a megyei Nemzeti Tanácsnak, mert ez a nemzetőrség a megyei központi nemzetőrség parancsnoksága alá tartozik.

A nemzetőrség végleges szervezeti szabályzatát a népkormány rövid időn belül ki fogja bocsátani, amelyben úgy rendelkezik, hogy a nemzetőrséget katonákból kell szervezni és egyelőre annyit kell felvenni, hogy a még ezután hazatérő katonák is felvehető legyenek. A költségeket a községeknek kell egyelőre előlegezni, de a hadügyi kormány azt megtéríti.

A végrehajtó-bizottság ellenőrzi a hadisegélyeseket is és akinek ez ellen panasz van, azt azonnal intézze el és olyan panaszokat, amiket nem tud elintézni, jelentse be a megyei Nemzeti Tanácsnak, hogy orvosulhassuk.

A népkormány elrendelte, hogy mindenki, akinek földje nincs, kapni fog 10 hold földet. A végrehajtó bizottság tehát írja össze azokat a községi lakosokat, akiknek földje nincs vagy kevesebb van, mint 10 hold és jelentse be a megyei Nemzeti Tanácsnak. Azonban azok, akik a Nemzeti Tanácsnak nem engedelmességek és rabolnak, fosztogatnak, földet nem kapnak.

Az egyes járásbeli községek néptanácsaiból alakított végrehajtó bizottságai jöjjenek össze a járás székhelyén és válasszanak egy 5 tagú járási végrehajtó-bizottságot. Ennek kötelessége a járási közigazgatás ellenőrzése.

Polgártársak! Az ország sorsa, a nép jobbléte és boldogabb jövője attól függ, hogy ezeket megtegyétek és mindenütt fenntartsátok a közrendet. A rendzavarókkal pedig úgy bánjatok, mint a nép legnagyobb ellenségével.

Nagyvárad, 1918 november 8.

Hazafiar üdvözléssel:
Biharvármegye
Nemzeti Tanácsa.

Városi közgyűlés lesz csütörtökön.

Csak a folyó ügyeket tárgyalják.

A jövő hét csütörtökjén, november 14 én megtartja Nagyvárad város törvényhatósága rendes havi közgyűlését.

Nagyvárad város tanácsa, mint állandó választmány tegnap tartott ülésében foglalkozott a városi közgyűlés elé kerülő ügyekkel.

Mindjárt a gyűlés elején bemutatja a polgármester beköszöntő leiratát, amelyben a törvényhatóság hazafiasságára apellálva, támogatását kéri.

Előterjesztéseket tesz a tanács egyes tisztviselők nyugdíjazási és fizetési előleget illető ügyében, valamint az ujonnan kinevezett tisztviselők háborús segélyének folyósítása iránt.

A Magyar Aszfalt r. t. a Bémer-tér és Rákóczy ut. aszfalt burkolatának javítására kötött pótszerződés oly irányu megváltoztatását kéri, hogy a javítási munkálatok díjait a város emelje fel. A tanács némi emelését javasolja a javítási munkálatokra megállapított összegeknek.

Tekintettel arra, hogy a változott nehéz viszonyok folytán a rendőrség éjt-nappalt egygyé tevő rendkívül fárasztó munkát végez, a városi tanács javasolja a közgyűlésnek, hogy a rendőrség részére, míg a mostani terhes szolgálat nehezedik rájuk, napi 20 korona pótdíjat adjanak eddigi összes javadalmaik meghagyása mellett.

Ezáltal a rendőrség személyzete eléggé türelmes helyzetbe kerül.

A Nemzeti Tanács közlései.

A polgárőrség szervezése.

Nagyvárad város tanácsa tudatában azon felelősségnek, mely őt a város beibekéje és közbiztonságának fenntartása tekintetében terheli, kötelességének tartja a város lakosságát figyelmeztetni, hogy ma mindennél fontosabb a közrend és a veszélyeztetett közbiztonság megóvása: ezért minden városi polgárnak meg kell tenni a kötelességét ezen a téren is.

A társadalom körében mozgalom indult meg, hogy a rendőrség működését támogató fegyveres erő: a nemzetőrségen kívül, polgárőrség is szerveztessék. A polgárőrség parancsnokságának felhívására városunk minden társadalmi rétegéből szép számmal jelentkeztek polgári szolgálatra ez a szám azonban még mindig nem elegendő.

Ezért a városi tanács elhatározta, hogy minden szükséges eszközt megragad arra, hogy a polgárőrség minél gyorsabb és minél teljesebb megszervezése megtörténjen.

Ebből a célból a hadiszolgáltatásokról szóló 912. évi LXVIII. t. c. 4. szakasza értelmében a polgárőrségben teljesítendő sze-

mélyes szolgálatra kötelezi Nagyvárad város területén lakó minden munkaképes katonai vagy nemzetőri szolgálatra ezidőszerint kötelezett, a férfinemhez tartozó olyan polgári egyént, aki életének 18. évét meghaladta, de 50 évét még be nem töltötte.

Figyelmezteti ezért a városi tanács a polgárőrségbe való belépésre kötelezettek, hogy ezen kötelezettségüknek a polgárőrség parancsnokságának hirdetményeiben megjelölt jelentkező helyein és pedig Olaszi városrész, Szőlőhegyen lakók, Uri utca, Orsolya apácák iskola épületében, Ujváros, Külváros városrészekben lakók a főparancsnokság irodájában, városháza, földszint 11. számú szobában, Váralja városrészben lakók a Baross utcai katonai élelmezési raktárban levő irodában, Velence, Csillagvárosban lakók a Kolozsvári-utcai kis városháza épületében (rendőrségi különítmény) haladéktalanul jelentkezzenek s az eskü letétele után szolgálataikat a beosztásuk szerint kezdjék meg.

Végül figyelmezteti a városi tanács a polgári szolgálatra kötelezettek, hogy az 1914. évi L. t. c. 17. szakaszának végrehajtása tárgyában kiadott 242790—1915. honv. min. rendelet értelmében, akit a hatóság a törvény értelmében személyes hadiszolgáltatásra kötelez, az a hatóság rendelkezésének az abban megszabott módon és időben pontosan eleget tenni köteles és ez alól a kötelezettnek szökéssel, elrejtőzéssel, fondorlattal, vagy bármely egyéb módon magát jogosulatlanul kivonni vagy azt megkísérelni nem szabad.

Az esetben, ha ezt megtenné, amennyiben ezen cselekménye súlyosabb büntetés rendelkezés alá nem esik, hat hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

Nagyvárad, 1918 november 8.

Rimler Károly sk.
polgármester.

A polgárőrség közleményei.

A Nemzeti Tanács a sok félreértés kikerülése céljából tudatja a közönséggel, hogy az esetleges belső védelemre vonatkozó kérelmek nem a Nemzeti Tanácshoz, hanem a fegyveres polgárőrség parancsnokságához (Telefon 7—03) súlyosabb esetekben a nemzetőrség parancsnokságához (Telefon 131) intézendők.

A polgárőrség parancsnokságának előterjesztésére a városi tanács elhatározta, hogy az eminens veszedelemre tekintettel a város polgárságát ismételtén a legnyomatékosabban felszólítja a fegyveres polgárőrségbe való minél nagyobb számú belépésre és aki az ismételt felhívásoknak sem tesz eleget, az 1714. évi L. t. c. 17. §-a és erre vonatkozó H. M. rendelkezése alapján 40 napig terjedhető elzárással büntetettik. — Ugyancsak ily büntetéssel sújthatók mindazok, akik szolgálati kötelezettségüknek eleget nem tesznek. A parancsnokság már a mai nap folyamán nagyobb számú idézést küldött szét mindazoknak, akik a szolgálatról minden bejelentés és megokolás nélkül elmaradtak. Ismételtén figyelmezteti a parancsnokság a lakosságot, hogy a belépésre való jelentkezés a hirdetményekben közölt kerületi parancsnokságoknál történik.

A polgárőrök derekasan teljesítik feladatukat. A mai nap folyamán Fülöp Mór 772. számú és Tátrai Mózes 771. számú polgárőrök egy veszedelmes fegyencet fogtak és hozták be a főkapitányságra, aki a szegedi csillagbörtönből megszökött. A fegyenczet a rendőrség lezárta.

Egy másik derék polgárőr Márkus Simon 426. számú, veszedelmessé válható betörést akadályozott meg a Zöldfa utcán. — Sután János oiasz foglyot tetten érte, amidőn az Kepes ékszerész üzletének redőnyét fessegette. — A betörőt a főparancsnokságon inspekción tartó dr. Medvigynek adta át.

Slésinger Albert 663. számú polgárőr pedig fegyvertelenül több felfegyverzett garázdálkodó katonát tett ártalmatlanná. A derék polgárőrök megérdemlik a nyilvános dícséretet.

A polgárőrség mai tisztí értekezletén elhatározták, hogy az egyes járőröket a szolgálatba indulásuk előtt kioktatják a fegyver kezelésére, a mellett a járőröket jelzősipokkal is felszerelik, hogy egymásnak szükség esetén jelt adjanak.

A polgárőrség éjjeli szolgálata közben tapasztalja, hogy a házak kapui, különösen külvároson, nyitva vannak. Felhívja a polgárőrség a lakosokat, hogy kapukat 9 órakor annyival is inkább zárják be, mert különben kihágási eljárás indul meg ellenük.

A polgárőrség minden középiskolai hallgató tagja ma délután 2 órakor jelenjen meg a főgimnáziumban.

Elfogták

a berekböszörményi gyilkosság értelmi szerzőjét.

Iván kozák rabláncon.

Tegnap reggel a legutolsó divat szerint öltözött elegáns ember szállt le a pályaudvaron az egyik vonatról. Sárga ruha, sárga cipő, elegáns nyakkendő, párosulva bámulatos intelligenciával iparkodott elfedni mindazt, ami az egykori gyilkos kozákra emlékeztetett. Csak egyet nem tudott elfedni, az abnormisan nagy ádámcsutkáját. Ez volt a veszte. Egy vasutas felismerte s most már az elegáns kozák a rendőrség 10. számú céljában vasraverve, de nem megtörve várja sorsának további folyását.

Intelligenciája bámulatos. Nyolc nyelvet beszél, a magyart is tökéletesen.

Hadifogságba kerülése után Magyarországra került. Főhadnagynak adta ki magát, habár többi fogolytársai azt mondják, hogy csak önkéntes volt.

Itteni pályája is igen változatos. Bagamérban betör, Váradra hozzák s amint a rendőrségre akarják kísélni, a Körösbe ugrik. Elfogják, átadják a katonaságnak, ott kimentti magát. Bodnár Jánoshoz kerül. A földmunka nem tetszik, gazdájától, a földművtárostól, annak ruhájával, sonkjával és borával megrakodva elillan. Berekböszörményben követi el, három szerencsétlen társával, kik már megszenvedtek bűnükért, a gyilkosságot.

Majd Aradra megy, a papirgyárban dol-

gozik Andrejka néven. Most már haza akart menni s így sikerült itt elfogni. Tagad állhatatosan s nincs kizárva, hogy ha nem lesz ellene hamarosan valami fontos bűnjel, még elkerüli a magyar igazságszolgáltatás sujtó kezét, zsenialitása még ebben is segítségére lesz.

A ruharendelet módosítása.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 94166—1918. számú rendelete folytán tudomására hozom a város közönségének és az érdekelteknek, hogy a polgári célokra rendelkezésre álló ruházati cikkek felhasználásának és forgalombahozatalának szabályozása tárgyában 83000—1918. sz. a kibocsájtott és 1918. évi szeptember hó 16. án meghirdetett kereskedelemügyi miniszteri rendelet a következőkben módosul:

a) az 1918. évi szeptember hó 20. án készítettben volt textilárak a Népruházati Bizottság textilosztályánál legkésőbb az 1918. évi november hó 15. ik napjáig jelentetők be.

b) a kicsinyben árusító kereskedők, ideértve az ócskaruhakereskedőket is, bejelentés alá eső készleteiknek legfeljebb csak 40 százalékát adhatják el közvetlen fogyasztók részére, ugyanez ideig a közvetlen fogyasztók részére dolgozó iparosok bejelentés alá eső készleteiknek legfeljebb 50 százaléka erejéig vállalhatnak rendelést.

c) a 83000—1918. sz. rendelet hatálya alá eső árut közvetlenül a fogyasztó részére 1918. évi december hó 1. se napjától kezdve csakis a rendeletnek megfelelő vásárlási engedély alapján szabad kiszolgáltatni.

d) nem szükséges vásárlási engedély az 1918. évi november hó 30. ik napjáig már munkában levő mérték utáni rendelésre készülő ruhadarab kiszolgáltatásához, azonban 1918. évi december hó 31. ik napja után már ilyen ruhadarab kiszolgáltatása is vásárlási engedélyhez van kötve.

e) a 83000—1918. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet egyéb rendelkezéseiben megállapított határidők egy hónappal hosszabbítottak meg.

Nagyvárad, 1918. évi október hó 23. án.

Lukács Odön,
polgármester-helyettes.

A megye védelmének költségei.

Hírek kisebb fosztogatásokról.

Erdőgyarokqn Mayer Manó ökreit és lovait elhajtották, a bulorokat elvitték. Összesen egy lovat hagytak hátra. A telteket elfogták.

Reidner Gyulától Mácsán búzát, lovat, ökröt vettek el.

Érmihályfalva környékén teljes az anarkia, a tanyákat felgyújtották, a nemzetőrcsapatokat leszerelték és elfogták.

Vaskóhn Jónás Károly főhadnagy csinált rendet.

Bánlakán 2 rablót fogtak el, s mikor menekülőben voltak, lelőtték őket.

Dobozpusztán Vécsei Páltól mindent elhajtottak.

Schwartz Lajos és Józseftől Okányban 2000 disznót hajtottak el.

Beélben lázadás ütött ki, aradi nemzetőrök folytatták el.

Baromlak, Fenes, Almaszegkut, Forduló községben fosztogatások voltak.

A feketeerdői üveghutában incidens történt, elfolytották.

Vámosláz, Szentlázár környékén a rablókat elfogták.

Nagy baj, hogy a megyebeli birtokosok ijedősek s tulzott jelentésekkel zaklatják a nemzeti védelem irodáját, ahol Gazdag főhadnagy veszi át a híreket. A legtöbb jelentéktelen esetnek bizonyul, de rémbírek terjesztésére alkalmas. Ezidőszerint a megyében nincs baj. Halász Sándor százados szervezte a védelmet, kétezer puskája, négy gépfegyvere s egész hadserege van. A megyeház udvarán állandóan képezik ki a nemzetőröket s viszik a falvakba.

A védelem költségeit, úgy, mint a város, a birtokosoktól, pénzügyesektől, kereskedőktől s iparosoktól szerzik be kölcsönképp. A pénzügyi bizottság elnöke Pap Coriolan dr. bankigazgató. A megyei Nemzeti Tanács most kezdi meg a vármegye ügyeinek ellenőrzését s e célból bizottságokat küld ki.

A városi közlélmzés hirdetésményei.

Olcó juh hus. Tudatom a város közönségével, hogy a juh hus vágását elrendeltem és a juh hus 1918. november 9. étől szombat reggeltől kezdődőleg a Szt. László téri városi sátorban kg. tén 12 koronáért lesz árusítva.

Hagyma. A makói hagyma árusítását az összes burgonyaárusító helyeken elrendeltem. Ennélfogva hétfő november 11. től kezdődőleg a lisztönnyv felmutatása ellenében az elárusító helyeken minden családtag után 1 kg hagymát fognak kiszolgáltatni. — A hagyma kilogramonkénti maximális ára további intézkedésig 1 kor 58 fillérben állapították meg.

Cukor. November hó 11. től hétfőtől kezdődőleg az összes hatósági liszt és élelmiszer üzletekben cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után a novemberi cukorszelvény ellenében 75 deka cukor vásárolható. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultaknak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elegendő, ennélfogva a vásárló közönség önmagát óvja meg minden kellemetlenségtől, ha a tolongástól tartózkodik.

Árpagyöngy. Az összes hatósági liszt és élelmiszer üzletekben 1918. november 11. től kezdődőleg árpagyöngy vásárolható. Ennek következtében a forgalomban levő és Lukács Odön bélyegzővel ellátott árpagyöngy utalványok 13, 14 és 15. heti szelvényei ellenében személyenként összesen 25 deka árpagyöngyöt fognak kiszolgáltatni. Az árpagyöngy maximális árát további intézkedésig 1.40 koronában állapítottam meg.

Nagyvárad, 1918. november 8. án.

Lukács Odön
polgármester-helyettes.

* Az olasz és szerb hadifoglyok hazaszállítása. A magyar hadügyminiszter elrendelte, hogy az olasz és szerb hadifoglyok egyötödrésze hazaszállíttassék. A munkaadók tartoznak olasz és szerb hadifoglyokat folyó hó 9. én délelőtt 8 órára összeírás végett a vármegyei hadifogoly ügyeleti tiszthez a vármegyházra felszerelés nélkül előállítani. A hadifoglyok legrövidebb idő alatt elszöknek szállítva, addig azonban tartoznak munkahelyeiken maradni.

HIREK

* **Jánossy Gyula főkapitány a tanácsban.** Gerő Ármán főkapitányt az új korszak emberei mellőzték s ezzel értésére adták, hogy nem kívánják vele együtt munkálkodni. A főkapitány ennek következtében szabadságra ment, ahonnan aligha tér vissza. A tanácsban tegnap Jánossy Gyula főkapitány helyettesítette s a tanács tagjai melegen üdvözölköztek a tetterős, ambiciózus főkapitányt, aki a tárgyalásokban élénk részt vett.

* **A törvényszék elnökének átirata.** Dr. Balázs Elemér, a nagyváradai törvényszék elnöke átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben rámutat, hogy kérdéssel fordult a polgárőrség parancsnokához, hogy, tekintettel az igazságszolgáltatás nagyfontosságú feladataira, amely különösen most, a forrongó idők rendezésével szemben az igazságszolgáltatás tényezőire hárul, — a bírák, jegyzők és a bírósági hivatalnokok kötelesek-e polgárőri vagy nemzetőri szolgálatra. Kérdésére azt a választ kapta, hogy ezekre a szolgálatokra a nevezettek nem kötelesek jelentkezni, csak a végső szükségben. Azonban házról házra járva irták össze a férfiakat, köztük a nevezett tisztviselőket is, akik felszólítást kaptak a jelentkezésre. Fontos, hogy az igazságügyi tisztviselők a helyükön legyenek, miért is azt kéri, hogy időről időre, ha szükséges, ő hívassa fel az illető tisztviselőket a jelentkezésre. Erre nézve kér sürgős, megnuzgató választ.

* **A magyar nyelv tanítása nem kötelező a nem magyar tannyelvű népiskolák alsó osztályaiban.** Lovászy Márton dr. az új közoktatásügyi miniszter távirati rendelete a nem magyar tannyelvű iskolák tantervét módosítja. — A rendelet így szól:

Tudomás, mihez tartás és megfelelő további intézkedés végett értesitem tanfelügyelő urat, hogy a nem magyar tanítás nyelvű elemi népiskoláknak I. és II. osztályaiban a magyar nyelv tanítása a jelen rendelet kézhez vételétől számítva nem kötelező, ennél fogva tanítása nyomban abba hagyható.

Lovászy.

A rendelet már egyes nemzetiségi tanterületekhez meg is érkezett.

* **Vegyvizsgáló állomás illetménye.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, miszerint Biharvármegye területére a debreczeni m. kir. vegyvizsgáló állomás Nagyvárad város területére pedig Nagyvárad város törvényhatósági vegyvizsgáló állomás hatalmaztatott fel a m. földművelésügyi miniszter ur által a 74806—1918. sz. földm. rendelet értelmében a hivatalos szakvélemények adására. Az illetékes magvizsgáló állomás úgy Biharvármegye, mint Nagyvárad város területére a kassai magvizsgáló állomás. Nagyvárad, 1918. október 24. Rendőrkapitány.

* **Megnyílik a kazánfűtő tanfolyam.** A nagyváradai fa és fémipari szakiskola által rendezett kazánfűtő tanfolyam november 11-én, hétfőn este 7 órakor az intézet Percs utcai épületében veszi kezdetét. A tanfolyam vezetője felhívja a beiratkozottakat a pontos megjelenésre.

* **Vasárnap lesz népszövetségi mozi.** A Kath. Népszövetség egy heti szünet után holnap, vasárnap ismét tart mozielőadást a Kath. Körben. A műsor slágere a *Vizözön* című 5 felvonásos dráma lesz, a főszerepekben Berud Áldor és Leontine Kühnberggel. A hatalmas filmdráma egy kapzsi örökség-vadász bűnhődését mutatja be. Az előadás pont 6 órakor kezdődik. Helyárak a rendezésé.

* **Adomány.** A Kath. Nővédő Egylet anyja és csecsemő védelmére Országih Antal 10 koronát adományozott, melyért hálás köszönetét fejezi ki az *Elnökség*.

* **Adókiivetési lajstromok megtekintése.** Nagyvárad város adóhivatala részéről, ezennel értesitem az adózókat, miszerint az I. kerület Olasz városrésze vonatkozó az 1918. évi tőkekamatadó kiivetési lajstromok a városi adóhivatalnál 22. számú szobájában, az Újváros és Külváros tőkekamat adói az adóhivatal 15. sz. szobájában, ugyanezen kerület országos betegápolási pótdó lajstroma a 15. sz. szobában és Váralja, Velenca, Csillagváros és Hegy városrész tőkekamatadó kiivetési lajstroma a 26. sz. szobában folyó évi november 10-től november 18-ig bezárólag közszemlére ki vannak téve, azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti és esetleges felszólamlását további 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1918. évi november 4. Juricskay Barnabás sk. pénzügy- és adóügyi tanácsos.

* **A színtársulat kérelme.** A Szigligeti színház igazgatója és a konzorcium megbízottai tegnap beadványt intéztek Nagyvárad városához, amelyben kérik, hogy a város részére szerződés alapján havonként fizetendő 4470 K megfizetése alól oldja fel a konzorciumot a törvényhatóság. Hivatkoznak indoklásul arra, hogy a mostani zavaros viszonyok miatt kevesen járnak a színházba, másrészt a honvédeknek csak az esetben hajlandó a színházban játszani, ha havonta az eddigi díjon felül havi 3700 korona fizetést kapnak. Zenekar nélkül pedig nem tarthatják meg az előadásokat. Végül még azzal támogatják kérelmüket, hogy 200 családnak megélhetéséről van szó.

* **Halálozás.** Szabó Lajos Biharon 48 éves korában meghalt. Ma, november 9-én temetik Biharon.

* **Az érmihályfalvai, margittai, belényesi, élesdi járásokban helyreállt a rend.** A megyei nemzetőrség széleskörű intézkedéseket tett a Bihar megye egyes községeiben előfordult fosztogatások, garázdálkodások megfékezésére és a rend helyreállítására. — Ezeknek az intézkedéseknek már meg is van az eredményük: érmihályfalvai, margittai járásokban már teljes a rend, a birtokosoktól elvitt dolgok legnagyobb része is már visszakerült jogos tulajdonosukhoz. Az élesdi járásban erős osztagok nyertek elhelyezést, ugy szintén a belényesi járásban is, amelyek a teljes rendet és nyugalmat véglegesen biztosítani fogják.

* **A fa és fémipari szakiskola műhelyüzeme** folyó hó 11-én hétfőn kezdődik meg. A beiratkozott növendékek a műhelymunka megkezdése céljából reggel 8 órakor tartoznak a munkahelyiségekben megjelenni.

* **Köztisztasági szemlék elrendelése.** Minthogy a f. évi július hó 4-én 1454—1918 sz. határozattal elrendelt közegészségi, köztisztasági és közbiztonsági szemle, a rendőrkapitányi hivatal szokatlan mérvben felszaporodott egyéb teendők miatt megtartható nem volt a közegészségi és közbiztonsági szempontból oly hasznosnak bizonyult s évente megtartani szokott szemléket ismét elrendelem és pedig oly képen, hogy folyó évi november hó 1-től 1919. évi december hó 15-ig terjedő időtartam alatt az illető kerületi tisztviselők és a városi mérnöki hivatal kiküldöttje, Horváth Géza, Kemény L. Ignác és Vadász József tb. rendőrkapitányok, a városi tűzoltóparancsnokság által kirendelt tűzoltó altiszt, esetleg a polgárőrség, mint bizottság, kötelesek együtt a város egész területét kerületenként házról házra bejárni, a tapasztalt és kifogásolt állapotokról esetleg a helyszínen jegyzőkönyvet felvenni, a szakközégek szakvéleményüket és javaslatukat szabatosan körülírni, a jegyzőkönyveket a háztulajdonossal vagy annak helyettesével aláírni és hozzájárulással javaslatával együtt legkésőbb 1918. évi december hó 31-ig betervezni. A város közönségét főleg pedig az érdekelt háztulajdonosokat hírlapi úton figyelmeztetem, hogy a kitűzött időben megtartandó szemlék lehetőleg legyenek jelen és magánérdekeik megóvása céljából észrevételeiket a szemléjegyzőkönyvben tegyék meg. Rendőrkapitány.

* **Burgonyából nem lesz szesz.** A miniszterium tegnap táviratban elrendelte, hogy a szeszgyárak burgonyakészletét a város és a megye rekvirálják. Többé burgonyából szesz nem lesz, de nem is lehet, mert a gyárak szenét is rekvirálja a város.

* **Cipész iparosok gyűlése.** Értesitem az összes cipész iparosokat, hogy a kereskedelmi és iparkamara tanácskozási termében f. hó 10-én, azaz vasárnap délután 2 órakor az anyagelosztás módjainak megbeszélése tárgyában ülést tart, melyre a cipész iparosokat meghívjuk. — Nagyvárad, 1918. november 8-án. *Ipartestület elnöksége*.

* **Építőiparosok gyűlése.** Felkérem az ipartestület kötelékébe tartozó összes, az építő szakmába tartozó iparosokat, így a kőműves, ács, asztalos, lakatos, bádogos, festő, mázó, cserepező, betonozó stb. iparosokat, hogy folyó hó 10-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor megtartandó gyűlésen minél teljesebb számban megjelenjen szíveskedjenek. — Czeglédy Jeremiás elnök.

* **Orvosi hír.** Dr. Molnár Leó hazaérkezett s rendelését kizárólag bő- és nemibetegeknek megkezdte. Teleky-u. 9., volt Nemes rendelő.

* **Értesítés.** Berdach Jenő áll. vizsg. fogtechnikus hazaérkezett és műtermét személyesen vezeti. Rákóczi-ut 6., I. em. Telefon 1050.

Legujabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni.
Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)
Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos
kelmefestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.
Vállal minden szakmájába tartozó munkát, eisőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Színház.

A színház műsora:

Péntek: Arany ember.
Szombat délután: Ifjusági előadás Tar-
tuffe.
Szombat este: Csárdáskirálynő.
Vasárnap délután: Vasgyáros.

Hét órákor kezdődnek az előadások.
A színház igazgatósága a közönség ké-
nyelmére való tekintettel elhatározta, hogy
az előadásokat ezentúl esti hét órákor
kezdi.

Csárdáskirálynő. Az alkonyélok fél-
ben levő bécsi operett irodalmának talán
utolsó nagyszerű terméke, a Csárdáskirály-
nő már a harmadik szezonban, játszása, tul-
élve a selejtes, máról holnapra élő énekes
bohóságokat. A nagyváradi operett műsornak
egyik legkedveltebb slágere mindmáig: mai
előadását pedig külön eseményé avatja Pe-
rényi Kálmán fellépte, aki Edvint játsza, Syl-
via továbbra is Aggházy Melinda, Stáitz Jó-
zsika Mici alakítja.

Előkézsületben. Ez a szó komoly az
időkhöz illő művészi program megvalósítását
jeleníti. A színház igazgatósága a legrövidebb
időn belül bemutatja Biró Lajos Sárga Li-
liom és Rablólovag című színműveit, ame-
lyekben a letűnt kor tükrét láthatja meg a
közönség a maga büneivel, erkölcsi kinő-
véseivel. Vasárnap este Katona József ha-
talmos tragédiája, a magyar irodalom egyik
mértőföldjelzője, a „Bánk bán” kerül színi-
re.

Tatárjárás. Kálmán Imréné a Szigligeti-
színház e heti műsora. A kitűnő kompo-
nista világraszóló siker operettje, a Tatár-
járás nem kerülhet elégszer a közönség elé
Nagyváradon. Aggházy Melinda (Riza), Jó-
sika Mici (Mogyorósy), Tóth Elek (Lórentsey)
és Szigeti Jenő (Wallenstein) játsszák a fő-
szerepeket.

A Szentgyörgyi film sikere. Tegnap
műsorán ragyogó sikerrel mutatta be az
Apolló a Küzdelem a multtal című elragadó
magyar filmet, ezt a megkapó drámát, amely-
ben az elhunyt drága színésznő a szépséges
Szentgyörgyi Mária játsza életének utolsó
szerepét. — A közönség könnyes szemmel
nézte a gyönyörű tehetség, finom, jellemzően
egyéni alakítását és mily megható, hogy sze-
repét valóban tragikus erejű meghalási jele-
nettel végzi a felejthetetlen művésznő, aki-
nek sirja fölött azóta virágok nyílnak. — A
műsor többi szép száma is nagy tetszést
aratott.

Itt van Nick Fantom! Az Uránia és
a Vigadó mozgószínház ma esti ut program-
ján a 6. számú szeparé című rendkívül
nagyhatású detektív filmet hozza színre. Nick
Fantom a népszerű és félelmes detektív pá-
ratlanul izgalmas kalandjának a színhelye a
szeparé, ahol hallatlan vakmerőséggel és
zseniálissal teszi ártalmatlaná legveszedel-
mesebb ellenfeleit. A 4 felvonású film első-
rangú szerepi közt találkozunk a legünnep-
teltebb színészekkel. A műsorról egyébként
is csupa kiváló újdonságot vett fel az igaz-
gatóság.

URÁNIA	MA
mozgó- színház	A hatos számú szeparé. Este 7 órai kezdettel.

Szerkesztésért felelős: HILF LÁSZLÓ.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Haltenberger

festő- és vegytisztító
gyára teljes üzemben, vállal min-
den szakmába vágó munkát.

Gyors kivitel. Pontos munka.
Mérsékelt árak!

A cég az átvett darabokért
!! felelősséget vállal !!

Árverési hirdetés.

Közhirre teszem, hogy 1918. november
16-án délelőtt 10 órákor Szentjóbbon, az
Ádám-hegyen levő 20. sz. pincében, nyilván-
os árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatik
az a 10 hl. 80 l. 1917. évi termésű szent-
jóbboni bor és annak seprője, amelyet Lövinger
Márton tasnádi lakos Iván János szentjóbboni
lakostól megvett, de át nem vett.

A bor le van huzva, seprőjével együtt
tasz ki 10 hl. és 80 literf s csak seprőjével
együtt adatik el.

A vételárat az árverés befejezésekor ki
kell fizetni, a vételi illetéket le kell róni
s az árut azonnal át kell venni és elszállí-
tani, mert különben a bort nyomban újból
elárverelem.

Az árut Iván János szentjóbboni lakos a
helyszínén bármely érdeklődőnek megmutatja,
s abból mintát ad.

Székelyhid, 1918. november 6.

Dr. Stettner János,
kir. közjegyző.

Lóértékesítő állomásparancsnokság
Nagyvárad 5.

Hirdetés.

Közhirre teszem: 1. Hogy a katonai lo-
vak legközelebbi árverései 1918. évi november
hó 11., 12., 13. és 14-én fognak Nagyváradon
az Aradi uti honvéd huszáriaktanya előtt
megtartatni. Az árverés minden nap 8 órá-
kor kezdődik. A lóvásárláshoz a szokásos
főszolgáiról igazolvány ezen árverésekre
nem szükséges. A lovak kötőfék nélkül adat-
nak át.

2. Hogy a f. hó 10-én és 15-én ugyan-
csak a honvédhuszár laktanya előtt nagyobb
számú elsőrendű nagyértékű katonai ló fog-
mezőgazdasági munkálatok céljaira bizonyta-
lan időre oly gazdák között kölcsönképen ki-
osztatni, a kik az illetékes községi előljáró-
ságaik által kiállított bizonyítvánnyal igazol-
ják, hogy gazdaságaik igae-ő hiányában szen-
vednek, de az általuk vállalt katonai lovak
megfelelő ellátására elegendő mennyiségű ta-
karmánnyal rendelkeznek, továbbá anyagi kör-
ülményei olymók, hogy a lovaknak saját
hibájuk folytán esetleg előállható értékesítő-
kenését vagy a lovaknak elhullása esetén
azok teljes becsértékét megtéríteni képesek,
végül, hogy minden tekintetben megbízható
egyének.

3. Kérem a községi előljáróságokat szives-
kedjenek községeikben a fentebb hirdetett ló-
árveréseken és lókiadásokon kívül közhirre
tétetni azt is, hogy a mostani és a későbbi
időpontokban árverésre vagy kiadásra kerülő
lovak ápolására és gondozására megbízható
polgári egyének, (otthon levő katonák is le-
hetnek) hosszabb időtartamra 30 korona nap-
számbér mellett felvétetnek.

Akik ezen munkára vállalkoznak jelentke-
zenek megbízhatóságukat igazoló községi bi-
zonyítvánnyal azonnal a honvéd huszár lakta-
nyában, ahol is felvétetni fognak.

Ortutay főhadnagy
a lóértékesítő állomás
parancsnoka.

APOLLÓ
mozgó-
színház

MA

Küzdelem a multtal.

Előadások kezdete hétköznap 5,
szombat, vasár- és ünnepnap
délután 3 órákor.

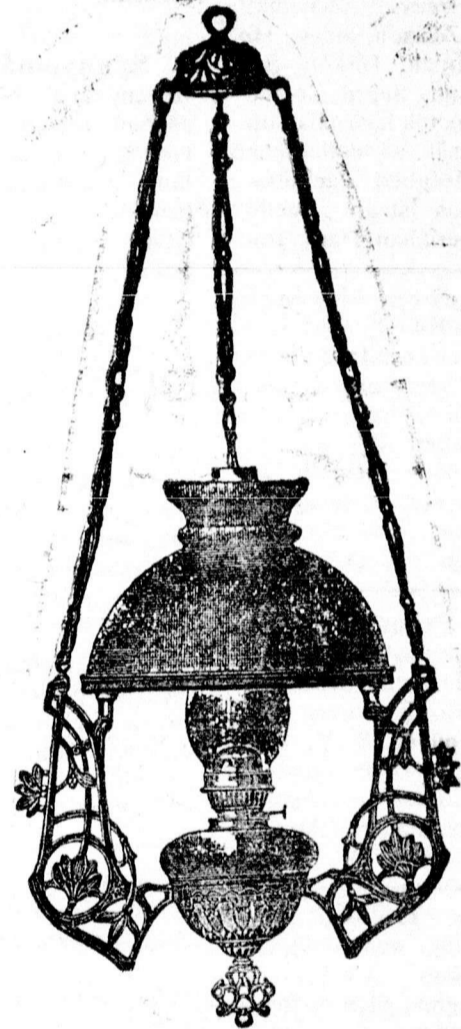
VIGADÓ
mozgó-
színház

MA

A hatos számú szeparé.

Este 7 órai kezdettel.

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával	40.—
Kávékészlet	40.—
Fekete-kávé készlet színes tálcával	40.—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz.	80.—
Főző lábasok tűzálló	6.—
Főző fazék tűzálló	5, 6, 7, 8, 9, 10.—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz.	40.—
Függőlámpa csigás felszerelve	60.—
Falitükör színes aranyozással	40.—
Ebédőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300.—	
Ebédőkészlet színes finom minátval 100	
részes, t.-készlettel együtt	500.—

Diszműárak, majolika disztárgyak,
valódi cobald diszműárak, terak-
kota figurák, chinaezüst és alpacca
ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képeretezés, ablaküvegezés.
Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladóknek is érvényesek.

KOMLÓS TESTVEREK

üveg, porcelán, lámpa és disz-
mű-
áru nagy gyári raktára Nagyvárad,
Hlatky Endre (Zöldfa-u.) utca 13.

Telefon 3-72.

Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Egyszerű
hálószoba-butor eladó.
Teleky-utca 54.

A frontról visszatért
önkéntes Sveicban és Németországban tanult fiatalember megfelelő állást keres. Ajánlatot a kiadóhivatalba.

Likör
és rumkomposztók,
Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essenciák. Törköly, Szilvórium, Seprő, Cognac-klonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogeriában, Nagyvárad.

Ne dobja ki pénzét
a ruháért, mert a kiláncban bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait kicsi pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Poloskairtó
Kocsin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tavaszi
szepiők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, miltresek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vlóra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Bérbeadó
Kossuth Lajos-utca 2. sz. házban (Szent László téren) kocsina, vendéglő és bodegának kiválóan alkalmas üzlethelyiség hosszabb időre. Bővebb felvilágosítás a Polgári Takarékpénztár r. t. nagyváradnál nyerhető

Téli karalábét
és olasz-káposztát nagyobb mennyiségben házhoz szállítunk maximális árban. Megrendelhető Moskovits Adolf és Fiainál. Telefon 15-08.

Női, leány és gyermekkabátok, blousok kötények, keztük, harsnyák legolcsóbban: Czillér Imre nagyáruházában.

Spanyolnátha
járványoknál betegsorbákban *enyő (borovicska) szobailat* kitűnő dezinficiáló permetező szer kapható Farkas István Apolló drogeriájában.

Permete
és hársaméz-cukorka elhárítja a köhögést és megakadályozza a hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Fényképezési
lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában, Rákóczi-ut 7-B.

Tyúkszemirtó
három nap alatt elmulaszt tyúkszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Ruhaszövetek, selymek, bársonyok, szőrmeujdonságok, szőnyeg és fehérműek legolcsóbban Czillér Imre nagyáruházában.

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások, Corpus juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cím a kiadóban.

Egy borotva valódi solingeni ezüstacél 12 kor.

Egy nagy tartós szobaseprű erős fanyéllal 7-50 K. Piaci táskák 7 K-tól feljebb minden árban kaphatók.

Ruhafesték
feltétlen jó minőség csomagja 50 fillér, kipróbált finomabb minőség 70 fillér.

Viszonteladónak 100 csomag vételnél 60 százalék engedmény. Kapható a „BÉKA”-boltban, Zöldfa-utcán.

Mocsáry Sándor
törv. bej. cég.

Villany-, gáz- és vízvezetékszerelő, bronzműves, bádógos, lakatos, műszerész és galvanizáló. Irógép-, kérekpár-, gramofonjavító és nikkelező.

Iroda és raktár:
Zöldfa-utca 8. Telefon 1404.

Ipartelep:
Szent János-u. 22. Telefon 532

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyam

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000.

Új kereskedelmi tanfolyam
hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.
Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Sziliget-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP: NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos főzőedények, Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig. Villamos motorok nagy választékban kaphatók. Költségvetéseket díjmentesen készítünk. A telep telefonja 514. Főszerelő telefonja 55.

HIRDETMÉNY!

Tudomására hozom Nagyvárad város és Biharmegye közönségének, hogy a Városi Kávéházamat eladtam és a visszamaradt kávéházi italokat nagybani áron bocsájtom a t. fogyasztóközönség rendelkezésére azon megjegyzéssel, hogy a borokból 10 üvegnél kevesebb nem kapható. Helybeli megrendelőimnek üvegenként 10 fillér küldöncdíj ellenében kivánságára már házhoz is szállítom.

Kérem azonnali szives megrendelésüket, mert nagyon sajnálnám, ha a későbbi jelentkezőket már nem volna módomban kiszolgálni.

HERCZ IMRE
Rákóczi-ut 12. (Apolló-palota.)
Telefon 4-38. Telefon 4-38.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉK:

FEHÉR BOROK: Palugyai Leányka 12-50, Palugyai Rizling 12-50, Palugyai Chateau 12-50, Domány Rizling 12-50, Domány Magyarádi 12-50, Domány Zöldszilvany 12-50, Hg. Windisch-Graetz 12-50. Beretvás: Ezerjő 13-50, Beretvás Zamat 13-50 kor.

TOKAJI BOROK: Aszu 0-5 l. 25, Szamorodni 0-5 l. 12-50, Szamorodni 0-25 l. 7 K.

VÖRÖS BOROK: Bordeaux Beretvás 0-7 l. 13-50, Chateau Windischgraetz 0-7 l. 13-50, Chateau Palugyai 0-7 l. 13-50, Egri Vörös Tokaji Bortermelő Rt. 0-7 l. 13-50 kor.

KÜLFÖLDI BOROK: Malaga 0-7 l. 38-00, Sherry 0-7 l. 38 kor.

PEZSGŐK: Törley, Dietzl, Palugyai, Transilvan, Goldeck, üvegenként 30 kor.

LIKÖRÖK: Triple Sec, Sherry Brandi, Cordiol Medok, Curasso, Allasch, Különféle francia likörök, Gyomereősítők, literenként 58 korona.

Az árak üvegcserevel, vagy üvegenként 2 korona betéttel értendők.

Kicsinybeni eladásra, főlerakatom JANO-VICS IGNÁCZ bodega üzletében Rákóczi-ut városi kávéházzal szemben, a fent jelzett árak mellett beszerezhetők.

A Sajtó hölgybizottság
könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN
Támogassuk ezen új vállalatot!!!